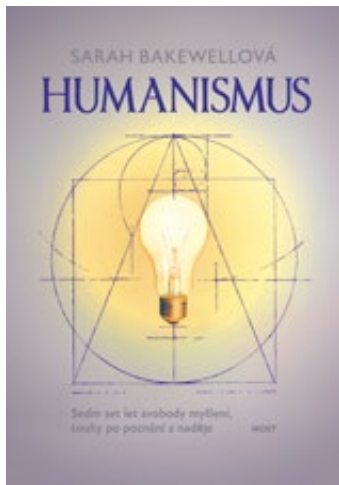

Humanismus

a jejichž vztahy se zabývá přece jen méně do hloubky než ve starší knize. Humanistické myšlenky propagovali mnozí myslitelé, spisovatelé a aktivisté. Autorka začíná třeba u E. M. Forstera a jeho románu *Rodinné sídlo* s mottem „Jen spojovat!“ nebo cituje humanistické krédo Roberta G. Ingersolla, které pak knihu i uzavírá: „Štěstí je jediným dobrem. Čas na štěstí je teď. Místo pro štěstí je tady. Cesta ke štěstí spočívá v činění ostatních šťastnými.“ Na začátku se ovšem vydáme do

Britská spisovatelka a filozofka **Sarah Bakewellová** (*1963) před časem zaujala kolektivní biografii *V existencialistické kavárně* především o francouzských myslitelích. Její nová kniha *Humanismus* s podtitulem *Sedm set let svobody myšlení, touhy po poznání a naději* (přeložil Tomáš Kačer, vydal Host) je pojatá podobně, ale pokrývá mnohem delší časové období, od 14. století po současnost s přesahy ještě hlouběji do minulosti až k antice, a tedy zahrnuje i mnohem více osobností, jejichž portréty načrtává

Florence za Petrarcou a Boccacciem, abychom prošli dějinami až po dnešek a zastavili se u humanistů, jako byli Pico della Mirandola, Leonardo da Vinci, Andreas Vesalius, Erasmus Rotterdamský, Michel de Montaigne, osvícenci Voltaire či Denis Diderot, Thomas Paine, David Hume, Mary Wollstonecraftová, Oscar Wilde, Wilhelm von Humboldt, John Stuart Mill, Charles Darwin, Ernest Renan, Ludvík Zamenhof se svým esperantem, Bertrand Russell, Benedetto Croce, Thomas Mann či Vasilij Grossman, autor románu *Život a osud* o nejhorších událostech 20. století (vátky, masové vraždy, hladomor, rasové čistky) – avšak „po celou tu dobu je Grossmanovo vyprávění prodchnuto jeho humanistickým vnímáním, kdy staví do středu člověka, a nikdy jeho ideje či ideály“. U Bakewellové se setkávají osobnosti ze světa filozofie, literatury, umění i vědy. Pro někoho je humanismus především prosazování vědeckého a racionálního náhledu na svět, jiní v něm vidí především důraz na morálně odpovědný život a pro mnohé představuje sumu humanitních věd. Humanistické smýšlení na sebe v běhu dějin bralo mnoho filozofických či uměleckých podob, avšak v jeho jádru vždy zůstává důraz na lidské měřítko. I díky tomu humanistická tradice přetrvala, a i po staletích inspiruje dál. Bakewellová má dar psát chytře i přístupně, svižně i hloubavě. Její kniha má jedinou nevýhodu: je tak nabitá informacemi a zajímavostmi, že to vše nelze napoprvé pojmout a člověk by ji měl začít číst hned znovu.

MILAN VALDEN